

Forfatter: Udrag fra Fjorten eventyr og fortællinger

Titel:

Citation: "Fjorten eventyr og fortællinger", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 239.

Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ingemann01-shoot-idm140296365403216.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

Til at beskrive menneskets splittelse har Ingemann i hovedparten af sin kortprosa valgt en form, der eminent afspejler emnet: den fantastiske fortælling. Karakteristisk for denne type fortælling er dels sammenstødet mellem to verdener, fantasiens og virkelighedens, dels en markeret uvilje mod at afgøre, hvilken af disse to verdener der er reel. Ingemann giver selv en præcis beskrivelse af sine fantastiske 240 fortællinger i forerindringen til *Nye Eventyr og Fortællinger*: »De ere som oftest udsprungne af den Stemning, der gjerne tillader Fantasien at dvæle ved den dunkle hemmelighedsfulde Side af Menneskenaturen - uden at lade den prosaisk bortforklarende Forstand gribe forstyrrende ind i Fremstillingen - men dog derfor ikke bortfjerner den psykologiske Mulighed, der giver Ideens høiere Sandhed Skikkelse i de aandelige Phænomeners Verden.« Det er altså ikke kun fortællingernes emne, der er det splittede menneske; også deres fremstillingsform rummer en splittelse, en tøven mellem to forklaringsmodeller. Sprogligt kommer denne vilde usikkerhed frem i udtryk som »hun syntes at have seet« (Moster Maria s. 93), »han [...] hørte ligesom« (Det forbandede Huus s. 109), »Der mumledes Allehaande« (Den Fremmede s. 196). Tvivlen om, hvordan virkeligheden skal fortolkes, kommer tydeligst frem i Sphinxen, hvor Arnolds tvivl også bliver læserens (se f.eks. s. 51, 54-57, 65-67). Men hovedparten af Ingemanns korte fortællinger kan karakteriseres som fantastiske; selv i Den Fremmede, som ellers kun foregår i den ydre verden, er der et fantastisk element i slægtshistorien, og i Pulcinellen bevirker parallellen mellem skuespillet og virkeligheden udenfor en gennemgående tvivl om, på hvilket plan hovedpersonen befinder sig. Kun Araberen i Constantinopel er ganske blottet for såmmentød mellem forskellige verdener og fortolkninger.